

Motive pentru a reveni

De ani buni se trage alarma precum că Republica Moldova și România ar fi exportatoare de forță de muncă ieftină, de potențial uman tânăr, de minți inteligente, fenomenul fiind calificat ca un exod al creierelor. Un stat cu cetățeni calificați, în diferite domenii, dar incapabil să administreze eficient capacitățile și randamentul muncii lor, ba mai rău, un stat care îi mai și împiedică să-și desfășoare din plin activitatea, mi se pare mai jalnic decât această emigrare în masă. Indivizii unei țări nu reprezintă și proprietatea acesteia, iar conceptul de patrie, odată cu posibilitățile de mobilitate, și-a extins valențele și nu este perceput exclusiv din perspectivă afectivă (a se vedea și opiniile a doi dintre respondenți). Tinerii rămași în Republica Moldova, de cele mai multe ori, îi critică, îi condamnă sau îi compătinesc pe cei plecați, fie din cauza faptului că ei înșiși nu au posibilitatea să beneficieze de o bursă de studii peste hotare, fie ca să-și justifice orizontul „strâmt”, provincial, în care încearcă cumva să trăiască (între realizare profesională și frustrare). După mine, tocmai tinerii care își fac studiile în universitățile din Europa ar putea, revenind și încadrându-se cu capitalul de cunoștințe acumulat, în structurile din Republica Moldova, să contribuie la acea modernizare și la acel progres real, atât de mult dorite.

Aurelia Borzin

IRINA PUIU

anul I, Facultatea de Medicină,
Ludwig-Maximilians Universität, München

ARCADIE COTRUȚĂ

ex-student la Universitatea din Cambridge
și la Universités de Sorbonne (Paris-II, ASSAS)

De ce m-aș întoarce în Moldova? Trebuie să recunosc că de foarte multe ori evitam să mă gândesc la această întrebare, mai ales atunci când te simți absorbit de mediul în care te afli. Mă îndoiesc că m-aș reîntoarce în Moldova, dar dacă aș face-o, atunci doar pentru o eventuală cercetare în domeniul pe care l-am ales, sau pentru o colaborare cu colegii de aici. Moldova ar fi un subiect potrivit pentru ceva extrem de interesant, ceva ce Europa nu are. Aceasta e o parte din farmecul ei.

Un alt argument pentru care aș reveni în Moldova ar fi schimbarea situației politice/sociale/culturale. Dacă ar avea loc astfel de schimbări, corespunzătoare studiilor mele, care mi-ar garanta un serviciu și un salariu rezonabil, da, aș reveni. Trăind într-o țară în care ai încredere în ziua de mâine, e foarte dificil să te obligi să evadezi în realitatea moldavă, găurită de corupție, cumetrisism etc.

Aș putea să-mi imaginez o reîntoarcere în actuala Moldovă? Da, doar dacă va fi absolut necesar. Or, încerc să fac tot ce-mi stă în puteri pentru a rămâne aici cât mai mult timp.

Nu vreau să cineva să creadă că nu-mi iubesc țara. Eu mă mândresc cu originea mea, cu faptul că m-am născut în Moldova. Dar, în același timp, realizez ce este mai bine pentru mine și pentru familia mea. Mi-aș dori, desigur, să pot schimba ceva în țara mea, dar atât timp cât nu o pot (încă) face, prefer să rămân în Europa.

*Eu n-am să mă fac bine niciodată,
Mereu voi suferi de-o boală grea,
Simțindu-mi conștiința vinovată
Că nu e totul bine-n țara mea.*

*Puteți să mă-ntrebați: – Ce vrei, băiete?
În treburile mari de ce te bați?*

Am să răspund milos și pe-ndelete:

– Eu știu că îmi sunt dragi cei ce-mi sunt dragi.

(Adrian Păunescu, „Pacientul”)

Când mi s-a spus că trebuie să scriu despre motivele întoarcerii tinerilor acasă, m-am gândit că iarăși va trebui să trec pe pilot automat și să răspund la această întrebare, deja obositoare, cu aceleași banale răspunsuri, învățate pe de rost, folosite, răsfolosite. Apoi am uitat că trebuie să scriu. Când mi-am adus aminte, nu mai puteam deja din lipsă de timp. Apoi iarăși am uitat. Și astăzi, trezit cu o zi înainte de termenul-limită (pentru ce însă mai există termene-limită dacă nu pentru a te mobiliza în acele ultime ceasuri?), cineva mi-a dat poezia de mai sus, de Păunescu, și mi-a zis: „trimite doar asta”. Pentru un moment, pentru o fracțiune de secundă, am vrut să o fac. Pentru că nimic nu redă mai bine esența răspunsului adevărat la întrebarea de mai sus decât emoția acestei poezii, cursivitatea ei și fluidul cela vâscos ce izvorăște din dualitatea vieților pe care le poți avea: aici sau acolo.

Inocența intențiilor de curtoazie

Acasă nu te întorci pentru a face bani. Pentru că, vorba poporului, „slabe șanse”. Acasă nu te întorci pentru Chișinăul frumos, arhitectura interbelică sau gradul de cultură promovată prin orașe. Pentru că, vorba poporului, „nicio șansă” (chiar de avem schimbări la capitolul cultură). Acasă nu te întorci pentru că simți că alții au nevoie de tine aici, pentru că simți că țara are nevoie de tine. Tu trebuie să ai nevoie de această țară. Oricât de mică și tumultuoasă ar fi; oricât de crispată, gri și neprimitoare e uneori; oricât de obsedată de aceleași vechi cicatrice, rotindu-se în cercuri vicioase – acasă te întorci pentru că ești bolnav de țara ta. Pentru că, departe fiind, continui să-i citești în limba ta pe scriitorii tăi, pentru că, oripilat și obosit fiind deja, tu continui să urmărești știrile politice de acasă, pentru că atunci când pe playlistul tău ajunge o doină sau un ion – ți se frânge inima și se umezesc ochii, pentru că iubești și când iubești, vrei să o atingi cu mici, dulci cuvinte de-acasă, pentru că ura și argumentele tale raționale despre „de ce nu m-aș întoarce acasă” nu pot să se împotrivescă gândurilor alea înainte de somn când alergi desculț pe drumuri nebatătorite, acoperite cu frunze de toamnă aurie sau cu iarbă verde de pădure și ești... ești acasă.

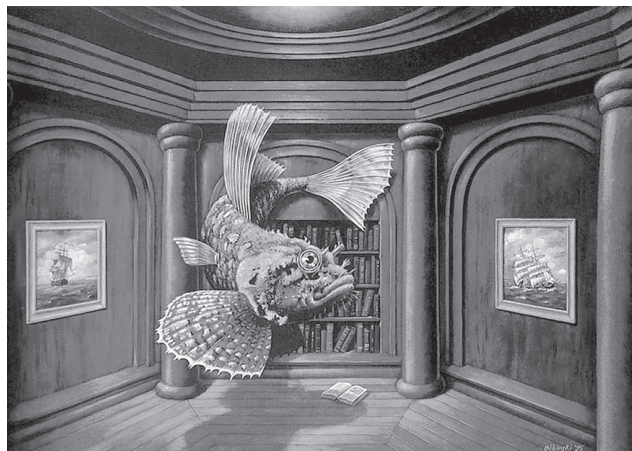
*Eu sunt bolnav de Dumneavoastră, Țară,
Eu sunt bolnav de Dumneavoastră, Neam.*

CRISTINA METGHER

doctorandă în IT, George Mason University, Fairfax

Din ce în ce mai mulți tineri aleg să-și continue studiile peste hotarele Republicii Moldova, din diferite motive. Dotarea tehnică proastă a instituțiilor de învățământ existente în țară, calitatea necorespunzătoare a cursurilor și a profesorilor reprezintă doar câteva dintre aceste motive. Deși în prezent există profesori înalt calificați și dedicați, numărul acestora scade în fiecare an, în mare parte din cauza salariilor mici. Majoritatea tinerilor totuși pleacă deoarece consideră importantă formarea profesională într-un mediu academic performant. Odată plecați la studii în străinătate, convingerea tinerilor de a se întoarce acasă pentru a se integra pe piața de muncă autohtonă devine o provocare. Efortul depus de aceștia pentru obținerea studiilor este imens, iar recompensa pe care o primesc la întoarcerea acasă nu este, de cele mai multe ori, încurajatoare. Cu toate acestea, mulți dintre noi preferă să se întoarcă acasă și să schimbe situația în bine.

Mobilitatea internațională a tineretului studios este importantă, deoarece asigură un flux de cunoștințe și schimb intelectual, ce deschide noi perspective pentru tineri, de care Republica Moldova are nevoie. Provocarea este motivarea acestora să se întoarcă acasă și să aplice cunoștințele obținute în beneficiul țării. Pentru aceasta se impune să li se asigure locuri de muncă calificate, în care aceștia să se poată dezvolta personal și profesional. Nici remunerarea financiară corespunzătoare și îmbunătățirea calității condițiilor de trai nu sunt factori de neglijat. Pentru ca un tânăr care a investit în dezvoltarea sa personală și profesională ani la rând într-o țară străină, într-un mediu academic și științific competitiv, să se întoarcă în țară, el trebuie să fie sigur că este așteptat acasă, că i se va oferi posibilitatea de a produce schimbări pozitive, că va avea cel puțin minimumul necesar pentru a duce o viață decentă.

Suprimarea aparițiilor